

Гратэск ~ А Готыка Эпачны

ад Дж. Э. Грэйвена

Раздзел V

Гардыенскае абацтва ~ жнівень 1347 г.

Паходні тунэля даўно патухлі, акрамя адной, якая цяпер нахлалася з насценнага кранштэйна, калён асвятляў уваход у мудрагелстыя катакомбы Лазара. У добрым святле Іван прыцснуўся сваёй буйной постаццю да дзвярэй, яго позірк праглынуў лэст. У пакоі Лазар сядзеў на краёвай ложкаеўз драўлянай маскі.

Лазар спытаў паміж кавалачкам: «Што вы чытаеце, манах?»

— Лэст, як я дашлю брату Сальвэцна... заўтра, — адказаў Іван, уткнуўшыся ў лэст.

«Хто ён?»

«Адзін з манахаў нашай рады калісьці жыў тут, у абацтве. Да цябе — да твайго нараджэння».

«Дзе ён цяпер?»

«У Італію — Канчэла — нашы манастыр Сабору».

«Чаму ты яму пашаш?»

«Ён у маім даўгу. Ён можа дапамагчы нам з адной невялікай справай — як толькі мы адправімся ў Італію».

«Італія? А як наконт Бургандз?»

«Спачатку Італія».

«Брач Оды на ўсё яшчэ з нам, так?»

Манах кўнуў галавой. «Ён пагадзўся».

«Чым вам абавязаны гэты брат Сальвтына?»

Іван на мгненне адвёў позірк ад старонкі. — Досыць, Лазар, еш.

Лазар адкусў яшчэ адзін кавалак коратка пажавай, перш чым павярнуўся да Івана: — Пакуль цябе не было, я бачыў, як сюды прывялі чалавека, замкнуў адной з келляў. Што ён зрабў, брат?

«Вязень павянен паўстаць перад судом за ерась. Яго забяруць ранцай».

«Што ён зрабў?»

«Ён табе не дакучае, Лазар — еш. Ужо позна».

Лазар кўнуў позірк на Івана, як стаяў, паглынуты ласом. Ён узяў з мска кавалак мяса хлеба, кўнуў пад ложак зноў узяўся за ежу.

«Магчыма, ён галодны», — выказаў здагадку Лазар.

Іван адкашляўся, зноў склаў ласці засунуў яго пад вопратку. — Даядай, сыноч. Не хачу, каб ты быў побач з м. Ты мяне забярэш?

— Так, брат. — Іван зазрнуў у мску сачыў за кожным кавалачкам, пакуль Лазар не падсунуў апошні кавалак хлеба пад рот маскі. З задаволенай усмешкай Іван узяў сваю пустую мску. Лазар шмыгнуў пад коўдру.

Іван уклаў яго ў ложка. — Твае малітвы?

— Маю, браце. І я маліўся за вязня.

"Выдатна. Тады ўбачымся ранцай. Спэскакойна."

«Добры вечар, манах».

Іван выйшаў з пакоя няўхільным крокам, зняў з сцяны паходню пайшоў з катакомб.

Зрнуўшы на кучу коўдраў, Лазар назраў, як яго твар у дзвярах цямнее, калі святло паходні Івана пранэвае калі дор. Потым ён прыслухаўся да шлёпання сандаляў па камені, калі Іван падымаўся па лесвіцы катакомбаў. Нарэшце Лазар рэзка ўскочыў на бразгат далёх дзвярэй. Цяпер, кўруемы хутчэй цкаўнасцю, чым бацькоўскімі ўказаннямі, ён дастаў ежу з-пад ложка, загарнуў яе ў тканіну на дыбачках пайшоў па калідоры. Дасягнуўшы скрыжавання тунэляў, тунэля Бен ён злева кароткага калідора справа, ён павярнуў направа ўвайшоў у кароткі праход келляў. Уздоўж сцен стаяла шэсць дзвярэй келляў — тры насупраць трох. Замест крыптаў для памерлых у гэтых камерах знаходзілася келлі з замкнёнымі дзвярыма для зняволення жывых. Вузкія вокны на дзвярах былі абсталяваныя разсуўным жалезным пласцінам.

Лазар падышоў да апошняй келл справа. Ён адсунуў акно; гук мармытаных мал тваў сц х.

«Добры дзень, сэр. Я прынёс ежу. Я Лазар. Я пагавару з вам , кал вы пажадаеце».

У келл зашамацела салома, пачуўся голас: «Прыв танне, Лазар. Хай будзе праслаўлена мя Госпада Хрыста, як м ёсць Ісус».

Лазар перадаў ежу праз акно адказаў: «Благаслаўлены Ён. Вазьм ежу, гаспадар».

Кал палонны дастаў яго, Лазар украдкай з рнуў на яго твар. Гэта быў малады чалавек са светлым валасам , карым вачыма тонкай барадой, якая адкрывала худыя рысы твару. — Вельм ўдзячны, — адказаў палонны. Ён прых нуўся да дзвярэй, а Лазар зраб ў тое ж самае, пак нуўшы пам ж м ўсяго пяць цаляў дубовых дошак.

Лазар пастукаў у дзверы. «Чаму ты тут?»

Палонны адказаў з поўным ротам: «Абв навачаны ў ерас . Я пав нен стаць перад нкв з цыяй ».

«Што ты зраб ў?»

«Я жыву так, як жыў Ісус».

«Дык чаму ж гэта ерась?»

Палонны праглынуў ежу растлумачыў: «Еп скап са сва м шматл к м салдатам прыйшоў у нашу вёску скл каў ус х. Ён нап саў нашы мёны рамёствы на сва х кн г падл ку ахвяраванняў — каб вызначыць памер нашай дзесяц ны царкве. Як мног я ў вёсцы был Браты Пакаяння, Трэц ордэн Святога Франц шка, мы адмов л ся. «Гэта было няправ льна».

«Плата дзесяц ны — гэта дрэнна?» — спытаў Лазар.

«Ісус пражыў сваё жыццё ў дасканалай апостальскай галечы. Усе людз Божыя пав нны жыць як Хрыстос. Нап сана: «Лягчэй вярблюду прайсц праз вушка голк , чым багатаму ўвайсц ў Царства Божае. Бедны чалавек, кал ў яго няма грошай няма гандлю,» але ён усё яшчэ можа быць багатым у Хрысце ахвяраваць Яму дзесяц ну».

«Як жа так?»

«Пак ньце дзесяц ну з палёў некранутай. Пак ньце дзесяц ну з жывёлы на вол . Пак ньце дзесяц ну з пладоў несарванай; аддайце дзесяц ну з ежы галоднаму. Дзесяц на — гэта ахвяраванне, устаноўленае акрамя Бога. У храмах няма месца для збору дзесяц ны — яны з'яўляюцца месцам тольк для пакланення.

«Але ж Царква дапамагае бедным, ц не так?»

«Кал Царква зб рае дзесяц ну, прызначаную для Бога, выкарыстоўвае яе, незалежна ад сва х намераў, то ахвяраванне роб цца не Богу, а Царкве. Гэта словы ў Евангеллях ад Лук Мацвея».

«Я ведаю гэтыя словы, сэр. Вы паказал гэтыя словы б скупу салдатам?»
«Яны х ведаюць».

«Чаму вы не сказал м, што будзеце працаваць? Бо кал б яны сышл , вы ўсе магл б уцячы?»

«Ц ўцёк Ісус?»

Лазар пачухаў галаву аглядзеў каменныя пл ты, перш чым звярнуць увагу на дзверы. «Тады, магчыма, ты можаш сказаць м, што ты абярэш тое ж рамяство, што Ісус. Скажы м, што тваё рамяство — вучыць бедныя масы пра Бога. Прапануй м дзесяц ну са свайго вучэння, так?»

Палонны ўсм хнуўся. Лазар сх л ў галаву набок, як збянтэжаны сабака. «Гэта не так проста, Лазар. Я пав нен паклясц ся перад Богам. Інkv з цыя ўжо падрыхтавала пытанн , як я асудзяць мяне. Я не магу паклясц ся хлус ць. Мяне ўжо прысудз л — мяне спаляць».

«Спальвал ? Царква спальвае людзей?»

«Сотн ; з таго часу, як згарэл ».

«Царква? Але ж Царква ад Бога. Чаму яна пав нна пал ць людзей?»

«Шмат прычын. У асноўным, з-за нявыплаты дзесяц ны або прытрымл ванья ншай веры».

Нарэшце Лазар запырэчыў: «Тады, хлусня, словы святога Мацвея кажуць: «Усяляк грэх зласлоўе будуць адпушчаны людзям, але зласлоўе Духа м не будзе адпушчана ».

«Не будзеш хлус ць. Ц ж ты не памятаеш гэтых слоў, Лазар?»

Лазар пачаў: «Я ведаю х, сэр. Але кал яны спаляць вас...»

«Я не буду клясц ся, як не раб ў Ісус. Я не буду ўцякаць ад тых, хто несправядл ва асуджае мяне».

І я не буду прапаноўваць м хлусню, каб выратаваць сябе.

«Сэр, кал яны вас спаляць...»

«Ісус не хлус ў не спакушаў. Лазар, не спакушай мяне ад Госпада».

"Сэр, ц магу я ў вас нешта спытаць?"

«Праўда, Лазар».

«Чаму ты не папрас ў мяне адчын ць гэтыя дзверы, кал ведаў, што цябе спаляць?»

«Я ўжо вольны. Гэтыя дзверы, адчыненыя ц зачыненыя, не могуць стварыць свабоду. Свабода — гэта унутры».

«Ц не магл б вы дазвол ць мне адчын ць гэтыя дзверы, каб вы магл ўцячы?»

"Праўда, не. Ты зноў мяне спакушаеш, Лазар?"

— Не разумею, сэр. Тольк я не разумею, чаму вы не хочаце выратаваць сябе.

«Вера, Лазар. Я ўжо выратаваны, тольк верай».

— І яны спаляць цябе, як ты кажаш?

«Яны будуць».

«Кал гэта праўда, сэр, то чаму я не чытаў пра такое?»

«Магчыма, ты не ў тым стане, каб чытаць пра х. Але ты ж адукаваны. Ты ж святар?»

«Я ёсць».

«А! Вось табе ўсё. Як мужчыны асдроўваюць коней пасуць жывёлу, так ты — конь, карова. Сыны становяцца свамі бацькам, а хлопчык-святары — манахам, з якімі яны служаць. Адно пакаленне нараджае наступнае».

Лазар апусціў галаву, абдумаўшы мудрасць гэтых слоў, зноў павярнуўся да дзвярэй. — Як вас завуць, пане, каб я ведаў, за каго малюся?

— Я бедны чалавек у Хрысце. Маліцеся за мяне, — зашамацела Стро. — Дзякуй вам за вашу шчодрасць кампанію. Цяпер я павен зварнуцца да сваіх уласных малітваў. Благаслаўленае мя Госпада Хрыста Ісуса благаслаўлены завет Святога Пятра Яна Алжыскага. Благаслаўленыя хаміны, — прамовіў вязень, адпаўзаючы ад дзвярэй. — Добры вечар, Лазар.

Лазар паклікаў яго ўслед. «Бедны чалавек у Хрысце?»

Цынічна.

«Бедны чалавек у Хрысце?» — зноў крыкнуў Лазар. Аднак вязень больш нічога пра сябе не раскажаў.

Такім чынам, Лазар выйшаў з келлі пайшоў прэч. Аднак, па дарозе ў свой пакой, як толькі ён выйшаў з калідора, з тунэля, як знаходзіўся побач з галоўнай дамбаю прама насупраць таго праходу, па якім ён выйшаў, пачуўся трэск. Гук, падобны на трэсканне дрэва, адгукнуўся з глыбін тунэля. Бэн ён — больш старажытнага з... шматлікія падземныя артэры. Колькі Лазар памятаў — як закон, высечаны ў камені — снавала нязменная правіла: ён мог блукаць па ўсіх тунэлях катакомб, за выключэннем Бенёна. Іван забараніў яму ступаць пад яго небяспечныя камяні даху, як і ў селі настолькі свабодна, што працякалі нават пасля ўмеранага дажджу. Акрамя таго, паколькі Бен ён быў толькі глухім бакавым праходам, як ўтрымліваў толькі зачыненыя дзверы крыжы. З зрослым валасамі, пакрытым стагоддзямі ржы, у яго не было прычын рызыкаваць. Аднак Іван недаацаніў пачуццё незалежнасці Лазара, якое, як гэта звычайна робяць адданыя бацькі — даверліва заплішчваючы вочы.

Лазар стаяў перад уваходам у Бэн ён і слухаў, як капае вада, што адгуклася ў яго полых нетрах. Зноў ён пачуў шум, як нагадваў трэск дошак, што напружваліся пад цяжарам цяжкага...

цяжар. Ці каўнасьць кусала яго — плод спакусы забраў яго — незалежнасьць гнала яго. Так мчынам, ён уздыхнуў, аз рнуўся ці шком пайшоў па тунэл Бэн ён. Ён прабег мачыма шматлікіх дзвярэй крыпты, кнуўшы нахтолькма маходзь. Нарэшце ён дасягнуў канца калдора выявіў прычыну шуму — апошнія дзверы крыпты выгналі сявонк, пакрытыя няўлоўнай ланай трэскаў, якя перасякалі хуздоўж. вертыкальныя дошкі.

Драўляныя дзверы ўжо аддзяляла ад каменнай рамы шчыльна, а жалезны замак быў зламаны. З шырока расплюшчанымі вачыма ён украдкамі з рнуў паміж дзвярыма рамай ўбачыў шэраг прастакутных западзін — чатыры заселеныя магільны вышыняй, — высечаных у правай сцяне вялікага... склепа. Унутры стаяў стол, як засланяў хадсюль. На задняй сцяне в сеў ржавы жалезны крып, але бачная была толькі палова яго — яшчэ менш — змрочны пакой.

Ён панюхаў адтуліну, каб адрозніць шматвяковыя пераплеценныя пахы, што прасочваліся з магільны: пах гнілой тканіны; пах крэйдавых костак; затхлы смурод старога грыбка салодка вільготнага каменя. Цалкам ахоплены ці каўнасьцю, Лазар прасунуў пальцы ў шчыліну пацягнуў. Дзверы задрапалі падлогу, калі ён пашырыў х. Новае дрэва раскалолася — раскалолася — нават да...

«Бух!» Імгненна дзверы выбухнулі, асколкі дошак пасыпаліся на процлеглую сцяну. Арка над дзвярыма абвалілася, калі замкавы камень страціў усю апору. Яшчэ вышэй вялікая частка сцяны прылеглага даху саступіла месца лавіне, якая абрынулася на яго. Пасярод роўнага хаосу ён нырнуў у дальні кут сцяны тэрмінала, калі частка мураванай сцяны абвалілася на падлогу.

Зноў запанавала цішыня, толькі чуўся шум струменя вады, што булькалі аб каменныя пліты. Калі пылі смецце аселі, Лазар устаў на ногі, брудны, але цэлы непашкодзаны. Ён наставіў вушы, падобныя на сабачыя, пад капюшонам пачаў шукаць гук. Шум вады, што падала, быў падобны на пульсуючы роў, гук асядаючай галькі — на валуны, што падалі ў глыбокі яр, ці хі тупат пацучыных ног — на стук капытоў. Аднак увага Лазара заставалася прыкаванай да ўваходу ў тунэль Бен ён. Ён не чуў ніскрыпу катакомбных дзвярэй, ні стуку манаскіх сандаляў па каменнай лесвіцы — толькі далёкі гук вязня ў калідоры камер, як шыгаў па саломе.

Лазар агледзеў абломкі вакол сябе. Апошняя сцяна тунэля ў асноўным стаяла цэлы непашкодзаны, акрамя невялікай западзіны, куды з таго часу паваліся камяні побач з мачыма пашкодзана частка сцяны цяпер уяўляла сабой тое, што здавалася бяздоннай дзіркай. З адтуліны ўжо дзьмуў затхлы вецер, трохстагоддзяў таму. Тады ён зразумеў, што,

тое, што здавалася меркаваным канцом глухога тунэля Бен ён, аказалася тольк разбуранай фальшывай сцяной — в давочна, што праход працягваўся далей.

Лазар заз рнуў у адтул ну, яго капюшон развяваўся перад дз ркай, ад якой стагнаў вецер. Ва ўс х аднос нах, акрамя аднаго, тунэль, як працягваўся, адлюстроўваў незапятаную частку. Магло здацца, што праход быў зак нуты яшчэ да таго, як быў цалкам завершаны, бо, хоць сцены тунэля был ўпрыгожаны крыптам , н воднае з западз н не было завершана дзвярыма. Ён прац снуўся пам ж расх станым камяням ступ ўнутр. Яму было в давочна, што ў крыптах н кол не захоўвал ся парэштк . Н ў першай, н ў другой — а трупы заўсёды пакрывал пад сабой камян ржавым налётам, як не могуць выдал ць нават стагоддз . Ён працягваў сц па тунэл , праходзячы м ма шматл к х незанятыя недабудаваныя крыпты.

Хоць паветра ў крыптах заставалася чыстым, па меры таго, як ён адважваўся прайсц далей па кал доры, паветра прызнавалася ў смерц — усё больш забруджвалася старажытным парэшткам . Лазар капнуў глыбей. У канцы тунэля ён выяв ў, што ўваход у апошнюю крыпту адрозн ваецца ад ншых тым, што ў ёй был каротк я пацёртыя дзверы, але запячатаныя рэшткам разбуранай каменнай сцяны — быццам новая каменная сцяна была пабудавана, каб схаваць усе сляды цяпер адкрытых дзвярэй. З-за раскол н дзвярэй прасочваўся пах гн енны. Ён адк нуў друзлыя камян , прадрапаў заслоны павуц нны, адсунуў пацёртыя чарвякам расколтыя дошк прасл знуў унутр. Н воднага праменьчыка святла не свяц лася, але ў гэтай нескранутай мёртвай ц хай цемры за раск даным рэшткам каротк х пацёртых дзвярэй галодныя зрэнк Лазара незвычайна расшырыл ся. Як вочы дэальнага начнога драпежн ка, яны адслойвал лускав нк цемры ўбачыл ўсё.

Крыпта выглядала так, быццам кал сыц выкарыстоўвалася ў якасц жылога памяшкання, але пах ад яе быў выразна нагадваў маг лу. Вакол валял ся разб тая керам ка, гн лая ткан на пыльныя артэфакты . Лазар абшукаў н шы ў сценах, але не знайшоў н як х загорнутых у манаха парэшткаў. Хутчэй, адкрытыя маг лы служыл пал цам для захоўвання, дзе захоўвал ся абломк нейкай дз ўнай сумес . А ў паветры в сеў яшчэ адз н пах — слабы рэзк пах чарн лаў. Лазар перасёк пакой стаў над вузк м сталом лаўкай, як я кал сыц выкарыстоўвал ся як п сьмовы стол. Яго верх быў пакрыты драп нам , воскам плямам ад чарн лаў. На м ляжала пакрытая скарыначкай пустая чарн л ца. Нешта асабл вае ў сталае прыцягнула яго ўвагу, кал ён больш уважл ва агледзеў яго паверхню Ён уважл ва прыгледзеўся, нах л ўшы галаву ўважл ва вивучаючы х. Н чарн л ца, н плямы не выяўлял н якай адметнасц ; аднак тое, што прыцягвала яго ўвагу, ляжала цьмяна, але было пэўнае ў сва м снаванн . Ён апусц ў нос усяго за некальк сантыметраў ад стала панюхаў яго. Усё роўна н чога не выплыло на паверхню.

Потым ён адступ ў назад, уладкаваўшыся над сталом — вось ён. Лазар сцёр пласт пылу. Ці каўнасць, якая б не мучыла яго пачуццямі, раб ла гэта толькі праз вочы. Пыл смецце быў выдалены, драпаны на стале набыў форму, ён не знайшоў нічога... выпадковыя разьбяныя малюнкi, а ўпарадкаваныя сiмвалы. Гэта быў не ераглi фiчныя малюнкi — яны больш выразна прадстаўляліся як бесперапынныя рады геаметрычных фiгур. Размяшчэнне прамежкi памiж iмi вызначалі вымаўленне — сэнс — у словах Лазара. вока. У пазнавальным узору кругi лiнii ўтваралi лiтары — словы — сказы — як iа ў рэшце рэшт збiралiся ў выразныя зразумелыя патокi сэнсу. Аднак надпiсы не былі ні французскiмi, ні лацінскiмi, а на дзiўнай мове, невядомай з таго часу свету пярэа пергаменту. Па праўдзе кажучы, ніхто не змог бы напiсаць пасланне на стале, бо яго мова ніколі не нараджалася на зямлi. З некаторымi цяжкасцямi Лазар вымаў і словы разабраў іх сэнс:

У гэты дзень я раблю падарунак свайму брату.

У гэтай склепе захоўваецца маё поўнае слова.

У куце крыпты,

Яно чатыры камянi ўвышыню —

чацвёрти камень не трымаецца.

Лазар зiрнуў у кут крыпты — роўна на чатыры камянi сцяны вышэй за каменныя плiты падлогi — вузкая шчыліна адсутнага раствору атачала край пацёртага каменя. Ён зняў камень са сцяны зi пакiнутай западзiны старажытнага павуцiння дастаў тоўсты рулон пажоўклых старонак. Ён разгарнуў іх на стале.

На верхняй старонцы быў лiст, у якім было напiсана:

Для цябе, мой брат —

Дваццаць восьмага верасня года Госпада тысяча шэсцьдзесят чацвёртага я пiшу апошнiм з многiх лiстоў. Няхай маё сэрца будзе цяжкiм, бо хутка я... ведаю стан смерцi. Яе пах паглынае мяне. У сваёй пагiбелi я вымушаны здзiўляцца той частцы Бога, якая дазваляе такiм пакутамi бязбожнасцi панаваць над iм. Я не магу гэтага зразумець — ва ўсiм маім зроку я ніколі не зразумею. Мая паляцела. Полымя затухла ў маіх грудзях, я не больш чым Смерць, якая чакае сябе.

Я павiнен папярэдзiць вас пра Раду. Клянуся Радай, мне прапанавалi пакт. Дагэтуль,

Пагадненне было наступным: з дапамогай майго перакладу я расшыфрую для тых мову Брамнага каменя. У сваю чаргу яны дазваляць мне вызваліцца — назаўжды пакінуць Абацтва Гард'ен. Мне не заставалася нічога іншага, як пагадзіцца.

Два поўныя сезоны прайшлі, пакуль я перакладаў урыўкі, як і яны прыносялі мне паасобку ў мае пакоі. За гэты кароткі прамежак часу за ўсё мае гады я жыў цалкам задаволены як чалавек Божы. Маё зняволенне больш не абцяжарвала мяне, бо Савет упрыгожыў мае пакоі так, быццам я збараўся стаць каралём. Усё было дадзена мне акрамя паслаблення маіх кайданоў і звальнення папскай варты з іх задушлівым паходням, як і я назаўжды заставалася каля маіх дзвярэй.

Мне не хапала нічога, акрамя свабоды, я зразумеў сон так жа рэальны, як халодныя кайданы, што сціскалі мае рукі. Аднак, бліжэй да сярэдзіны другога сезона, я ўпаў у непахваляльны смутак. Нават каб прагнаць сон. З мовы Брамнага каменя я даведаўся яго мэту. Ён так мяне мучыў, што я перастаў маліцца. Мая вера баюся, што яно згублена назаўжды. Я не жадаю нічога больш, чым смерць. Па Божым задуме я ніколі не зразумею Яго метадаў, але заўсёды буду ведаць сваё месца ў Ім.

З таго часу я перастаў займацца трансвацыямі, тым самым раззлаваўшы Раду. У адказ Рада прыбрала з маіх пакояў усю мэблю і вярнула мяне ў тыя жахлівыя ўмовы, у якіх я цяпеў да пачатку сваёй працы. Я захварэў. Пасля доўгага перапынку я пагадзіўся завяршыць трансвацыю паводле пагаднення, але з паўторам абяцання свабоды.

З таго часу я скончыў працу, прайшло тры сезоны. Некаторы час я сумняваўся ў сваім зняволенні. Абат Савета казаў толькі пра тое, каб я прапанаваў святарам сваю парадку. Я не бачыў нічога амаль цэлы сезон. З таго часу я зразумеў, што больш не служу Савету, пра што часткова сведчыць пагаршэнне стану маіх памяшканняў. З часам я здагадаўся, што яны ніколі не збораліся вызваляць мяне з гэтага пату, нават з самага пачатку. Гэта мае апошнія словы, бо мая крыніца чарналяў высыхае цяпер. На маё вялікае здзіўленне, абат Савета прыйшоў да мяне ў келю рана раніцай. Ён паведаў мне, што мяне ніколі не вызваляць — гэта супярэчыла канчатковаму рашэнню Савета, наколькі я памятаю занадта шмат пра месцазнаходжанне каменя і словы. Замест гэтага Савет прапанаваў мне адпушчэнне грахоў, бязбольнае зелле сну і абяцанне святога пахавання.

На жаль, у мяне ёсць яшчэ цэлы дзень, каб абдумаць гэтую прапанову, бо ён вернецца заўтра. І зноў жа, у мяне няма нішага выбару, як пагадзіцца на зелле, каб не сутыкнуцца з жахам сонца. Я пак даю табе, мой брат, як можа прачытаць гэтыя словы, усе арыгінальныя надпісы Брамнага каменя. Няхай табе будзе лепш, чым мне. Няхай ты вучышся з майго жыцця.

Праўду кажучы, я магу свабодна блукаць праз гады толькі з успамінамі пра салодкі смутак. Я пражыў жыццё, якое не было маім, у гэтай крыпце, якая не была маёй, але з імгненнай марай, якая была цалкам маёй — марай пра свабоду, якая аказалася саладзейшай за ўсё, што сама свабода магла мне калі-небудзь даць.

Я ёсць—

Кларк Нарамс
— Перакладчык Савета

Ледзяны ветрык калыхаў старонкі, прыносячы з сабой пах гнілых костак. Ён сабраў старонкі са стала агледзеў склеп. На далёкай сцяне, у самым нішы, ляжала тканіна, накрытая чымсьці цалкам схаваным. Ён падышоў. Калі Лазар схапіў тканіну, яна парвалася ў яго пальцах, як прасціна, сплеченая з павуціннай. Ён асцярожна адклеіў гнілую тканіну, каб убачыць...

«А!» — рэзка ён адпусціў тканіну, быццам тая яго ўкусіла. У яго перахапіла дыханне, ён упаў на спіну на падлогу. І яго ахапіў холад; сэрца задрыжала. Па целе пранізалі пякучыя мурашкі. Перад ім, жорстка закаваныя ў кайданы, ляжал парэшткі дарослага гратэска — косці Нарамса. Ён бачыў шмат трупаў, але ніколі не бачыў нішага гратэска. Тоўстыя калы ляжалі ў чалавечым чэрапе. Пад трупам ляжал косці крылаў. Лазар глядзеў на сябе — павялічаную версію сябе — расклаўшыся закутаны ў кайданы!

Лазар ахапіў жах — гэты ўсёпаглынальны кароткачасовы стан, сціснуты паміж крыкам скамянай цышні. Калі б ён не быў занадта жывы, яго сэрца клала Смерць супакоўваць яго.

Ён ускочыў на ногі, выбег з крыпты са скруткамі Нарамса. Ён узляцеў па тунэлі Бен ён, нырнуў праз адтуліну ў фальшывай сцяне, скокнуў паміж раскіданымі камянямі. У імгненне вока ён зноў апынуўся ў чыстых, знаёмых сценах свайго пакоя.

хаваючыся пад коўдрай. У зацяжной цэпшын яго сэрца б'юлася хутчэй, чым галава. Ён паспешлва запахнуў скруткі паміж складкамі каліма, праверыў шнуркі капюшона глыбока захапаўся ў ложка. Ён адчуваў сябе брудным — апаганеным знутры. Ён прагнуў нявольных снаў — чаго заўгодна, акрамя жахлівага вобраза ўласных закаваных у кайданы парэшткаў. Ніколі ён не адчуваў сябе такім адзіночкі — такім пад пагрозай — нават такім смяротным страхам.

Разам стук сэрца пакуты розуму кнуля яго ў нейкі перакручаны кашмар — не столькі жах, колькі згасанне занадта напружанага псыхічнага стану. У гэтым сне ён адчуў сябе голым, як ён мчыцца ўверх па выгнутай лесвіцы да вышэйшых уваходных дзвярэй катакомб. Ён мчаўся да свабоды — ён прагнуў вызваліцца з тунэляў — ад хабвальваючыхся сценаў смерці. Кожны ўдар яго сэрца быў чарговай прыступкай, але чым хутчэй ён падымаўся, тым вышэй уваход уцёк ад яго — маячыў удалечын. За ім шлі лесвіцы за лесвіцамі — магчыма, яшчэ больш лесвіцаў дастатковай колькасцю, каб узняцца нават на нябёсы. І на працягу ўсяго гэтага паўзучага вечара, як ім бы вечным ён не здаўся, жахлівы сон паўтараўся зноў і зноў — Тук- тук-тук-тук! Тук-тук-тук-тук!

~*~

Пунсовае ззянне першых промняў заліла абацтва Гардзэнс. Тым не менш, манах збраяносцы быў абмежаваны ў сваіх кватэрах, а ранішняе службы былі адкладзеныя, таму цёмная тэрыторыя абацтва была такой жа бязжыццёвай, як крыпта Нарамсана. Тым не менш, у большасці нтэрнатаў святары стаялі на каленях перад... падножкай яго дошчатага ложка, молячыся аб бязбольным пераўтварэнні. У наступных месяцах цені нецярыпліва сцварушыліся ў каменных рамах вузкіх вокнаў, кдаючы цёмныя позіркы на ўнутраны дворык. Панавала атмасфера трывогі — напружання.

Брат Іван прыхнуўся да акна келі, узраючыся ў прывідныя шаты, што перасякалі двор. Ён зруў на свтанак ўп'яўся пальцам ў аконную раму. Унізе пачаўся рытуал, калі абат Вонг суправаджаў трох дужых святароў у лазню.

Увайшоўшы ўнутры, абат загадаў сваім манахам: «Вы — зачынці дзверы на зашчэпку займіце сваё месца». Адно акно. Вы ўдваіх — прынясіце гэтую штуку. І будзьце асцярожныя з яе зубамі! — Абат падышоў да каменнага стала, як стаяў бліжэй да ўсходняй сцяны. Верх падстаўкі ляжаў чорны, як вугаль, бачна абвуглены шматлікім папярэднім пажарам. Разам два манахі знклі ў паўзроку лазні, а трэці абашоў абата зазруў у вертыкальную шчыліну паміж зачыненым аконным рашоткам, як я быў звернуты да свтанна.

Шарканне, стогны шыпенне сведчыл пра барацьбу ў задняй частцы лазні.

«Асцярожна!» — закрычаў Вонг. Ён дастаў з манты невялікую пляшку і пасыпаў яе на стол. Ён прамармытаў малітву.

Двое дужых манахаў вярнуліся з Гротэска, вядучы яе наперад, пакуль яна змагалася з ім. «Сонца асвятляе сцяну, абат!» — крыкнуў святар каля акна.

Вонг кінуў галавой, усё яшчэ мармычучы нешта. Манах пацягнуў яе да стала, пакуль Вонг дэкламаваў з яго рукапісу: «Pater noster, qui es in caelis, sanctificetur nomen tuum; adveniat regnum tuum; fiat voluntas tua in terra—»

Гротэск уперлася нагам ў край стала, змагаючыся са сваім захопнікам калі яна закрычала ім: «Баўт! Эка ам ша тулар!»

Абат запыраўся, працягваючы: "—in terra sicut in caelo. Panem nostrum cotidianum da nobis hodie—"

Яна зашыпела на манахаў, трымаючыся далей ад стала і даючыся вакол. Святары надзелі ёй скураныя кайданы на запяскі і шыкалаткі. Яны рэзка рэзка пацягнулі за вяроўку, страціўшы раўнавагу, перацягнулі яе праз стол, крылы пляскалі ім па твары. Манах размясціўся па абодва бакі стала, кожны трымаючы па пары рамянёў, як менавіта яна прыкоўвала рукі ног да каменнай пліты. Барацьба скончылася; яна не магла вызваліцца. Сядзячы на сагнутых каленях, яна магла толькі глядзець на абата.

Вонг закаціўся па напісаных словах. «—et dimitte nobis debita nostra, sicut et nos—»

Гротэск перапыніў яго ціхімі, дзявочымі просьбамі. «Шат на каўт... гм? Каўт?»

Вонг адвёў увагу каротка зрунуў ад кнігі ў калысцы, каб убачыць лагодны, але жудасна засмучаны твар — нават слёзы, што блішчалі ў пары цудоўных блакітных вачэй. І ён выразна заўважыў, быццам упершыню, што яна выглядала значна больш чалавечнай, чым любы гротэск, якога ён бачыў за ўвесь час свайго жыцця. Цалкам вядома, што калі не лачыць крылаў вушэй, яна магла б выглядаць не больш чым беднай напалоханай дзяўчынай, зацснутай паміж абдымкамі пары дужых нахмураных святароў.

Вонг адвёў свой заклапочаны позірк працягнуў: «—нас памраць...» Вонг захлынуўся

ад слоў. Ён адкашляўся: «—нас памраць будзем вымушаныя быць нашым дзецьмі...»

Голас яго зноў сарваўся. Ён перапыніў сваю гаварку, рэзка павярнуўся і закрычаў святару праз лазню: «Адчынце праклятае акно! Зрабце гэта зараз жа!»

Два манахаў абাপёрліся на свае вяроўкі. Яна зашыпела на іх. Другі святар

схапіўся за драўляныя аканцы, але завагаўся. Ён зрунуў на Гротэска, скрываўшыся, калі Вонг заўважыў слёзы, як я навярнуўся на яго вочы.

«Колькі гэта, манах!» — папракнуў яго Вонг. Святар мгненна расчыніў аканцы.

сонечныя прамян зал вал лазню.

«В ск!» — пран зл вы крык пранёсся над тэрыторыяй абацтва. З акна лазн вывал лася воблака попелу .

Дзверы лазн расчын л ся, з задымленага ўваходу паспешл ва выпаўз кашляючы Вон г, прац раючы вочы спяшаючыся ў свой каб нет. Праз нейк час астатн я манах выйшл з будынка, нясучы ў сабе каменную статуу чарговага гратэскага — чарговага заб тага сонцам Эльё з распраўленым крылам , яго поза застыла на каленях, а ўзняты ўверх твар адкрываў гран тны выраз абсалютнай а

На друг м паверсе двара ў вузкай раме акна спальн бачны высок святар з пасмай срэбных валасоў, як плакаў закрыў рот рукой. Пад столлю спальн яшчэ адна пара вачэй глядзела на манахаў х статуу: чорныя, як пацерк , сферы светлага крумкача, як сядзеў на вяршыні сл вы. Яны з павагай наз рал , як трое манахаў вынос л чарговы «Гардз енс Гротэск» — апошн «падарунак» Гардз енс , як пав нен быў быць дастаўлены ў манастыр Канчэла ў Цэнтральнай Італ для ўстаноўк на карн з кафедральнага сабора.

~*~

Іван ступ ў праз уваход у катакомбы. Ён спусц ўся па лесв цы, кал ўбачыў Лазара, як стаяў з запаленым паходнем у руцэ варушыўся.

Іван спын ўся на прыступках. — Лазар?

«Браце, я мушу вам нешта сказаць. Гэта здарылася ўчора ўвечары».

— Што здарылася? — Іван паспешл ва спусц ўся па астатн х сходах. — Што здарылася? — Ён абышоў Лазара каменны куток, дзе ўбачыў, што паходн катакомб ужо гараць. — Чаму вы запал л ўсе паходн так рана — да майго прыходу? «Здарылася няшчасце, манах».

«Палонны?»

«Дах абвал ўся».

«Што? Ты паранены?» Іван схап ў яго за руку, павярнуў аглядзеў з п льгой суровага спалоханага апекуна.

«Не, манах».

«Пакажы мне!» Іван узяў паходню Лазара пайшоў за м у тунэль Бен ён, да самага канца. Іван высока махаў паходняй, пераступаючы праз камян аглядаючы пашкоджанн . Потым ён заўважыў дз рку ў сцяне застыў.

— Тунэль працягваецца? — Ён павярнуўся да Лазара, недаверл ва ўзняўшы бровы.

— Так, манах.

Іван трымаў паходню каля адтуліны, полымя яе х сталася на стогнучым ветры.

— Заставайцеся тут, — сказаў Іван, праб раючыся праз лагчыну.

«Але я ўжо...» — Лазар злав ў сябе.

Іван аз рнуўся на яго: «Ты тут быў?»

«Так, манах, але...»

«Тады мы абмяркуем тваё непаслушэнства пазней».

Лазар апусціў галаву. Паслэ знуўшы праз адтуліну, Іван аз рнуўся на яго. «Ну, давай...» тады — бо ты ведаеш дарогу.

Лазар скочыў за м.

Кал Іван асвятляў кожную з пустых крыпт, Лазар шоў за м упоперак. Але хлопчык адступ ў, кал Іван наблізіўся да апошняй крыпты.

— Брат, там ёсць ... там косць, — прызнаўся Лазар, паказваючы на адчыненыя дзверы, уваход у які быў засыпаны камяням.

Іван увайшоў унутр, але Лазар застаўся стаяць. Ён прыгледзеў вушы пад капюшон. Ён пачуў, як Іван адк нуў гн люю ткан ну, — ён пачуў, як Іван рэзка спыніўся, — ён пачуў працяглую ц шынню, якая наступ ла, кал Іван выйшаў з крыпты, Лазар разглядаў яго твар у святле паходні. Іван быў бледны зняслены, але не чаго не сказаў. Ён проста глядзеў на падлогу паміж сабой Лазарам, быццам пагружаны ў роздум.

Лазар парушыў ц шынню. — Брат, ён падобны да мяне. Бачылі? І ланцуг носіць.

Іван паспешліва прайшоў мала Лазара. «Нам трэба сця. Зараз жа!» Ён не раз у аз рнуўся.

«Браце, чаму ён там?» — спытаў Лазар, паспешліва адыходзячы ад яго.

«Я чакаў, што ты застанешся ў ложку. Не чаго не скажаш пра тое, што бачыў. Больш пытанняў няма».

Хлопчык адчуў гнеў у яго вострым языку.

— Прабачце, брат. — Лазар паскорыў крок, каб сця ў адпаведнасць з хуткімі раўнамернымі крокамі Івана.

Пасля таго, як яны пакінулі нядаўна адкрыты ўчастак тунэля, Іван папраў Лазара дапамагчы яму заладзіць адтуліну раней абваліўшымся камяням. Лазар прынёс яму кельніцу далі ў ведры свежага раствора вады. Нарэшце, кал Іван пераканаўся, што ніхто з іх не манахаў не западозрыць фальшывую сцяну, ён загадаў Лазару вярнуцца ў сваё пако і загадаў яму заставацца там.

Іван добра разумеў, што рэстаўрацыя тунэля Бен ён павінна ўключаць у сябе ўзвядзенне свежага сцяна насупраць нядаўна знойдзенай фальшывай сцяны. Калі б ягоныя таварышы-святары выявілі

рэштк Гратэску — у наступным хаосе чутак шуму, як непазбежна ўзн к бы ў вын ку яго знаходак, — тады празмерная ўвага магла б абярнуцца непасрэдна на Лазара. Н хто не пав нен ведаць, зразумеў ён, абдумваючы планы рэстаўрацы , выходзячы з катакомб нак роўваючыся да каб нета абата . У рэшце рэшт, узрост тунэля Бен ён не быў сакрэтам. Даўно ён папярэдзваў абата Вон га пра яго канчатковае абвальванне, ў яго старажытнай сталасц гэты момант быў тольк пытаннем часу.

~*~

Тэрыторыя абацтва к шэла манахам паголеным да галавы хлопчыкам . Удалечын зазв неў званок галоўнай брамы . Нарэшце праз двор прабег збраяносец у манты . Як Лазар — як прыв дз мешкав ны, — хлопчык нас ў маску з прарэзам для вачэй. Галаву яму закрываў капюшон. Ён праляцеў м ма манаха, як адляяў яго. «М гуаль!»

Бегчы?"

Хлопчык заповол ў крок да хуткага. У самым канцы абацтва ён спын ўся перад братам Гратэ паклан ўся. Святар заўважыў яго. «М гуаль, твая маска парвана каля вока». дз рку. Папрас це брата Івана зашыць яе або зраб ць новую.

«Брацець Іван ужо шые на-на-новую маску. Брат, я... кажу?» — невыразныя словы хлопчыка сведчыл пра сур'ёзную дэфармацыю рота, схаваную пад парванай маскай.

— Тады к нь з гэтым справу.

«Салдаты ля ... ля брамы! З Ав ньёна! Эк паж з м ... святар у м! Чырвоная ра-ра- радасць», — за каючыся, прамов ў збраяносец.

— Што ў яго на галаве, хлопча? — спытаў Грэйт, раптам ашаламлены.

«Белая шапка ра-ра-вакруг вушэй. Яшчэ адна на каленях — вял кая. Чырвоная шапка».

— Што, у мя святога... — загадаў Грэйт хлопчыку. — Паслухайце мяне! Паведам це абату , што з Ав ньёна прыбыў кардынал! А цяпер дз це прэч!

Хлопчык паклан ўся хутка пайшоў прэч, кал Грэйт яго абляяў. «М гуаль! Бяжы!» Сквайр к нуўся наперад к нуўся за рог.

Званок працягваў звон ць, пакуль Грэйт шоў да галоўнага ўваходу. Ён заўважыў высокага салдата з кучаравым чорным валасам да плячэй, тонк м вусам казл най бародкай, а таксама нефрытава- зялёным вачыма, як стаяў перад брамай. Цяжк шнар змяжоўваў шчаку суровага загартаванага ў б твах твару. Грэйт адчын ў браму. Салдат плюнуў на зямлю абышоў яго. Праходзячы м ма, ён к нуў халодны поз рк прабурчаў: «Або табе патрэбен большы званок, або большыя вушы».

Грэйт нахмурыўся, гледзячы на сл ну кап тана Борна . Потым ён убачыў кардынала Блаз , як выходз ў з карэты. Блаз падышоў да Грэйта, надзеўшы свой шырокаполы капялюш на д'ябальск я вочы. Грэйт усм хнуўся, паклан ўся пацалаваў млявую, працягнутую руку Блаз .

Манах трымаў паклон, кал казаў: «Ваша Эм нэнцыя, абацтва Гардз энс сапраўды ўшанавана».

«А хто б вы магл быць?»

Грэйт устаў. — Брат Морыс Грэйт, Ваша Эм нэнцыя, апякун гасцей наглядчык за в з тацыям .

— Добра, брат Грэйт. Правядзце мяне да абата. — Манах павярнуўся, Блаз пайшоў за м, каптан пайшоў побач з Блаз, махнуўшы рукой чатыром свам людзям дучы за м, сказаў: — У мяне дзвесце чалавек, чатырнаццаць коней шэсць павозак з харчам. Мне трэба, каб прах даглядал.

Грэйт адразу ж паклаў хлопчыка-святара сц побач з м. — Ідзце ў стайню паведам брату Фестоно, што ў нас госць — чатырнаццаць коней, як я патрабуюць неадкладнай дапамогі. Хлопчык нахлыў паголеную галаву знк.

Грэйт звярнуўся да Блаз: «Магчыма, вы вашы людзгалодныя? Кал хочаце, мы можам неадкладна адкрыць сталовую кухню?»

— Зрабтак, — рыкнуў Блаз.

Грэйт працягнуў: «І ваша кампанія застанецца на вечар, Ваша Эм нэнцыя?»

«Некалькдзён».

Грэйт спыніўся, як укопаны. «Дзён, Ваша Эм нэнцыя? Нашаму абатству не хапае харчавання для такой колькасці людзей!»

Блаз падштурхнуў яго: «Мы абмяркуем падрабязнасцьўналежны час, манах. Спачатку абат».

На другім баку двара манахзбраяносцы вылуплвал вочы на працэс — усе наведвальнікі былі замежнікам. Блаз не звяртаў на х увагу, а Борн уважліва аглядаў кожнага. Яго вочы назралі на якай ветліва сц — яны кдался паўсюль, вымярал, ацэньвал. Група ўвайшла ў будынак, Борн пстрыкнуў пальцам каля дзвярэй. Двое салдат выпалі ззаду выпрастался за дзвярыма. Грэйт павёў Блазпа кал дорыў кабнет абата. Ёнцха пастукаў у дзверы.

Знутры пачуўся хрыплы голас: «Уваходзьце!» Зноў Борн пстрыкнуў пальцам, яго салдаты адгукнуліся; яны абышлі дзверы з флангу выстраляліся за м. Грэйт, Блаз Борн увайшлі ў кабнет ўбачылі абата Вонга, як стаяў да хспной, тварам да палцы з кнагам. Вонг павольна павярнуўся, цалкам засяродзіўшыся на разгорнутай кназе, якую трымаў у руках. Нарэшце ён узняў вочы, раптам ашаломлены, убачыўшы ў сваім кабеце кардынала. Ёнзпавагай пакланіўся. «Ваша Эм нэнцыя».

— Абат, — адказаў Блазўзаемнасцю.

Грэйт перапыніў яго. «Абат Вонг, Яго Эм нэнцыя, кардынал... гм...»

«Кардынал Масон», — Блаз дапамог Грэйту прадставіцца, выкарыстоўваючы той самы псеўданім.

«Масона» пры атрыманні неналежага доступу да апокрыфаў.
Грэйт працягнуў сваю знаёмую руку Блаз : «Яго Эм нэнцыя, кардынал Масон, прыбуй з Ав ньёна, каб ушанаваць наша абацтва».

— На гэтым усё, брат Грэйт. — Вон г адпусці яго вярнуў кнігу на палцу.
Грэйт пакланіўся выйшаў. — На жаль, я прыношу дрэнныя навіны ад Яго Святасці. Ці ведаеце вы, што вашы кардыналы Вышэйшай рады, Базіл Стэлан, памерлі?

— Я даведаўся з нядаўняй перапіскі, — прызнаўся Вон г. Борн агледзеў пакой.
Блаз зрабіў прыемны выраз твару. «Але часам у змроку адчаю мы знаходзім праблему надзеі. Абат, у святле гэтага я таксама нясу добрыя навіны».

— А? — усміхнуўся Вон г.

«Вас прызначылі ў Вышэйшую раду «Апокрыфаў». Ваша адданая служба Радзе прынесла вам значную прыхільнасць у вачах Яго Святасці. Ён чакае вас у Ав ньёне».

Абат скінуў усмешку. «Вышэйшая рада? Я ўсяго толькі б скуп. Толькі кардыналы з'яўляюцца членам Вышэйшай рады».

Блаз падбіраў словы, рэзка сабраўся з думкамі прапанаваў: «Як бы там ні было, вы абат Нжэйшай рады ў Італіі прызначаны ў Вышэйшую раду».
«Дамінікус?»

— Сапраўды; абат Дамінікус з Канчэла. Яго Святасць выклікаў вас абодвух у Папскі палац — неадкладна.

«А як жа абацтва? Хто будзе наглядаць за...»

Блаз перапыніў яго махам рукі супакойлівым тонам у голасе. — Яго Святасць цалкам усведамляе, што ахоўвае. Менавіта таму я тут знаходжуся. Гэта таксама прычына ўзмоцненага эскорту. Абацтва ў поўнай бяспецы. Яго Святасць даручыў мне выконваць абавязкі часовага абата гэтага абацтва, пакуль ён не прызначыць падыходзячую замену. Акрамя таго, яшчэ адзін кардынал у суправаджэнні кардынала накроўваецца ў тальянскі манастыр Канчэла будзе выконваць там абавязкі часовага абата, пакуль не будзе знойдзена адпаведная пераемнасць.

Блаз паклаў рукі на паясніцу ўсміхнуўся. — Абат Вон г, вярнуў вас з прызначэннем у Вышэйшую раду хачу дадаць, што вашы гады адданай службы апокрыфам вартыя ўвагі.

Абат Вон г адчуў нешта нядобрае. Перад смерцю кардынала Ланна кардынал даслаў яму ліст. Кардынал паведаў, што Папа Клемент усё яшчэ не ведае пра сакрэтную мэту Апокрыфнага сабору — або пра ролю яго двух манастыроў — або пра меркаваны абавязкі Папы як яго афіцыйнага крэйнага.

Вон г спытаў у Блаз . «Ваша эм нэнцыя Масон, паколькі Вышэйшай рады не было...»

прызначэнняў пасля смерці Яго Эм нэнцы кардынала Л на, як Яго Святасць даведаўся пра пытанні, як я тычацца Апокрыфаў?

«Яго Святасць з таго часу азнаём ўся з зап сам арх ваў апокрыфаў», — запырэчыў Блаз .
«Але пажар зн шчыў яго зап сы. Як Яго Святасць можа азнаём цца з зап сам , як я был спалены раней?»

«Магчыма, не ўсё згарэла; у мяне няма гатовага адказу. Аднак вы можаце задаць Яго Святасць так я падрабязнасць — падчас вашай сустрэчы з м».

Вон г прыжмурыў вочы. — Кал ласка, Ваша Эм нэнцыя, ц магу я азнаём цца з загадам Яго Святасць аб прызначэнні ?

— Сапраўды, можаце, абат. — Блаз дастаў з вопратк л ст.

Абат зняў васковую пячатку з л ста прачытаў загады — загады, падп саныя Папам Кл ментам.

Вон г зноў склаў л ст агледзеў абедзве паловы воскавай пячатк . «Чаму на ёй няма адб тка знака адрознення Яго Святасць ?»

Блаз абараняў дакумент: «Як вам добра вядома, характар Сабору сакрэтны».

Яго Святасць настойвае на тым, што тольк кардыналы пав нны к раваць двума апокрыфным манастырам .
З любым праблемам , як я могуць вас мучыць, вы пав нны звяртацца да Яго. І Ён чакае вас неадкладна.

Вон г з рнуў на Борна. Зялёныя вочы ў адказ гарэл . Вон г прызнаўся Блаз , ў яго апусц лся ў грудзях: «Я не магу служыць членам Вышэйшай рады. Я стары стомлены; мае дн зл чаныя».

— Тады вы пав нны паведаць Яго Святасць пра свой стан, абат. Я проста перадаю яго позву.

«Я не магу абслугоўваць...»

Блаз перапын ў яго. — Шато Малаў у Ав ньёне чакае вас. Гэта будзе ваша новая рэз дэнцыя. У вас ёсць час да заўтра, каб забраць свае рэчы. Кап тан паклапоц цца пра тое, каб вашы асаб стыя рэчы был належным чынам пакладзены. А вы маглі б дамов цца аб сустрэчы з мясцовым манахам , каб паведаць м свае добрыя навіны прадстав цць мяне як новага абата.

"Зраблю гэта, Ваша Эм нэнцыя."

«Абат, я так разумею, што вы незадаволены рашэннем Яго Святасць ».

Вон г выказаў расчараванне. «У мае гады часта думаеш пра смерць. У мяне ёсць склеп у катакомбах, як м, баюся, я н кол не скарыстаюся».

«Падрабязнасць вашай смерці можна ўдакладніць, абат. Па-першае, вы пав нны далажыць Яго Святасць . Я застануся ў гасцявых пакоях, пакуль вы застанецеся абатам. Вы паклапоц ццеся пра гэта». што пра вартавых коней паклапоцяцца?

— Я так зраблю. Магчыма, я прызначу вам эскорт да...

Блаз перапын ў яго: «Я сам знайду свой шлях, абат».

— Сапраўды, Ваша Эм нэнцыя. — Вон г паклан ўся, кал Блаз разам з Борнам выйшаў з каб нета. Вон г павярнуўся да акна ўтароп ўся ў яго пустым поз рку, падроблены л ст дрыжаў у яго слабой руцэ. Ён думаў пра Івана таго дэфармаванага хлопчыка Лазара; ён разважаў пра склеп, як ён загадаў выкапаць адкласц для сябе; , хутчэй за ўсё, ён здагадаўся, што яго парэштк н кол не вернуцца ў люб мае абацтва, якому ён так доўга служыў.

Вон г зачын ўся ў сва м каб неце. Блаз азнаём ўся з тэрыторыяй збудаванням . Кап тан Борн прачэсаў абацтва войскам , размясц ўшы ахову на ключавых, як ён л чыў, паз цыях. Да змяркання кап тан ператварыў абацтва ў тое, што здавалася непрыступнай крэпасцю — н ўваходу, н выхаду; п льны салдат на кожным рагу.

На наступную ран цу, адразу пасля службы, абат Вон г супако ў сва х занепакоеных манахаў, паведам ўшы м пра сваё перавод у Ав ньён. Апоўдн ён сеў у карэту, конныя салдаты павезл яго. Блаз рушыў з наўмыснай паспешл в Новы абат скл каў сустрэчу тольк старэйшых манахаў абацтва — тольк тых, хто ведаў пра снаванне Брамнага каменя сапраўднае прызначэнне абацтва як яго апекуна. Прычына скл кання сустрэчы была проста: разабраць цела манахаў н жэйшай рады так м жа чынам, як гэта было стандартнай практыкай любой царкоўнай нкв з цы . І як кардынал калег , Блаз быў давол добра авалодаў мастацтвам палявання на ведзьмаў. Як ён ведаў, метад любой нкв з цы быў жорстк м нескладаным: скл каць сход, увесц абсалютную ўладу, запатрабаваць прызнання ў прав нах, а потым падзял ць масы праз паказанн адз н супраць аднаго.

На скл каным м сходзе старэйшых манахаў Блаз даручыў кожнаму святару нап саць л ст дастав ць яго яму да наступлення цемры. У м ён чакаў трох рэчаў. Па-першае, святары пав нны был перал чыць усе памяшканн практык абацтва, як я можна было б палепшыць. Нягледзячы на тое, што Блаз абыякава став ўся да прапаноў па паляпшэнн , гэты сп с добра адцягнуў увагу манахаў ад наступных двух сп саў, як я мел першараднае значэнне для яго х трасц сам х прычын нкв з цы . Другое, чаго Блаз чакала, заключалася ў тым, што святары пав нны был даць абв наваўчыя паказанн на сва х таварышаў-святароў, перал чыўшы ўсе в давочцы паводз н, як я магл здацца «непрыстойным » для манаха. Па-трэцяе, апошняе, Блаз чакаў, што яны зап шуць асаб стыя прызнанн ў правапарушэннях. Ён паведам ў манахам, што ўсе п сьмовыя прызнанн застаюцца канф дэнцыйным .

Абураныя старэйшыя манах мала што магл зраб ць, акрамя як падпарадкавацца. Аднак практыкаванн Блаз

Нягледзячы на тое, як жорстка гэта н здавалася, практыкаванне аказалася вельм
эфектыўным, бо, як чакалася ад малацьбы збожжа, аддзял ла збожжа ад мяк ны —
добрае насенне ад дрэннага. Пасля л кв дацы гэтых добрых сумленных
манахаў засталася тольк сем святароў з сумн ўным паводз нам . З гэтых сям
Блаз выкрасл ў брата Одз на са сп су — ён не хацеў мець, як ён л чыў, «атлусцелага п'ян цу».
удзельн чаў у адкрыцц Брамнага каменя. Блаз таксама закрэсл ў тальянскае мя,
бо хацеў, каб тольк французы ўдзельн чал ў, як ён здагадаўся, французскай справе.
Так м чынам, засталася тольк пяць манахаў.

Аднаго за адным сам-насам Блаз пакл каў пяцярых манахаў у каб нет абата .
Ён паўтарыў кожнаму з х адну тую ж г сторулю: што ён атрымаў сумесны загад Папы
Кл мента караля Францы Ф л па выкарыстаць Брамны камень як зброю супраць
англ чан. Напрыканцы ён спытаў кожнага манаха, ц не хацеў бы той дапамагчы
яму выгнаць англ чан з Крэс .

З пяц манахаў у сп се Клодз й Грэв ль пагадз л ся дапамагчы Блаз з
Брамным каменем, аднак настойл ва намякнул на перапрызначэнне
абавязкаў у якасц належнай кампенсацы — у якасц патэнцыйных наглядчыкаў
катакомбаў абацтва. Яны хацел заняць пасады Івана Адз но. Блаз пагадз ўся на х
перапрызначэнне тольк пасля таго, як яны дапамогуць яму з Брамным каменем. З трох
манахаў, як я застал ся, брат Грэйт не быў так гатовы дапамагчы; аднак,
падштурхнуўшы яго пагражаючы, Блаз рэзка пераканаў яго. Астатн я два манах
нахабна адмов л ся дапамагаць Блаз папярэдз л яго пра магчымыя жахл выя
наступствы за парушэнне Брамнага каменя. Блаз выказаў расчараванне х
непах снай неахвотай адпусц ў х з каб нета, тольк каб стрымана к ўнуць
кап тану Борну, як стаяў ля адчыненых дзвярэй. У вын ку Борн суправаджаў двух манахаў у сельскую м
Абат Вон г, з вуснам , назаўсёды запячатаным брудам.

Дз ўна для яго, але Блаз адчуваў, быццам яму ўдалося зраб ць нешта немагчымае.
Выдаткаваўшы ўсяго тры жыцц , ён атрымаў кантроль над абацтвам Гардз енс яго ахоўнай
брамай, а таксама заручыўся падтрымкай трох старэйшых манахаў, увесь гэты час трымаючы
свае намеры ў сакрэце.

У наступныя дн Блаз адасоб ўся ў каб неце абата , уважл ва вывучаючы даўно
ахоўваныя абацк я рукап сы, вырваныя старонк , як я ён дастаў з арх ваў апокрыфаў ,
схемы сабора абацтва . Нягледзячы на тое, што Блаз быў паглынуты сваёй большай
м с яй — выгнаць англ чан з Францы , ён сачыў за тым, каб мясцовыя манах
збраяносцы працягвал свой рытуал, нават кал яны прыстасоўвал ся да ўсё больш жорсткай крэпасц Борна.

як атмосфера.

~*~

За стайням абацтва ў цхай роздуме стаяў манах са скураным тварам. Шмат гадоў працы наглядчыкам за стайням зраб л яго знешн выгляд скамянелым. Кал б не святарскае адзенне, ён мог бы выглядаць як просты фермер. Ад яго тонк х каштанавых валасоў засталася мала што, а макушка была пакрыта карычневым плямам, як я сведчыл пра шматл к я спякотныя лета, праведзеныя на свежым паветры. Брат Фестоно быў старэйшым манахам членам Н жэйшай рады. Стайн кон знаходз л ся пад яго апекай, як святары абацтва, як я перавоз л рэгулярную пошту пам ж абацтвам Гард'ен паштовым цэнтрам у горадзе Арлеан.

Паклаўшы рук кавалю на вузк я, апранутыя ў халаты, сцёгны, Фестоно наз раў, як сонца, якое заходз ць у нябёсы зн кае за цёмнай л н яй гарызонту. Уверсе, пам раючыя прамен дзённага святла афарбоўвал высок я хмары ў рознакаляровыя адценн, як я разам здавал ся м льгаючым, як нябесны агонь. У халодным паветры змяркання ц шыню парушыў гул коня. Фестоно апусц ў рук, пыхкнуў хутк м крокам пайшоў да стайн — ён чакаў дастаўк пошты за некальк гадз н да наступлення ночы.

Абагнуўшы за рог будынка, святар убачыў постаць у халаце з л хтаром у галаве. Высока, набл жаючыся да стайняў з паўночнай брамы абацтва. Набл жаючыся да Фестоно, с луэт крыкнуў: «Дзе спыняецца дастаўка пошты?» Фестоно адказаў сва м жа пытаннем: «Вы бачыл майго пасыльнага хлопчыка?» «Сапраўды — даўно ўжо — каля галоўнай брамы з братам Грэйтам хлопчыкам М гуалем. Я здагадаўся...» каб ён ужо быў у стайн .

Фестоно заўважыў цень каля фасада абацтва, адлегласць да якога паспешл ва скарачалася пад гук галопуючых капытоў.

— Салдаты паўсюль, — паскардз ўся цёмны манах, апускаючы л хтар. Ён спын ўся побач з Фестоно паглядзеў на хлопчыка-святара, як набл жаўся. — Яны вельм доўга трымал мяне ля брамы. Кажу вам гэта цяпер, Фестоно, — тут нешта большае, чым здаецца на першы погляд. Якому абатству патрэбна войска, каб к раваць яго добрым намерам ? Фестоно ўпёрся рукамі ў сцёгны к нуў прыжмураныя вочы на свайго збраяносца, як скача галопам.

Пасланец спын ў свайго каня. Фестоно схап ўся за аброць, кал паголены малады чалавек злез з каня. «Цяпер я пав нен даглядаць свайго каня ў цемры! Ты зараз жа растлумачыш сваё спазненне!» — адлаяў яму Фестоно.

Збраяносец паклан ўся прызнаўся: «Прабачце, браце. Я паклапочуся пра каня, браце,

кал б вы гэтага хацел . Я пак нуў паштовую сумку каля галоўнай брамы. Мне давялося яе пашукаць.
— Паўдня? — спытаў Фестоно, вядучы каня ў стайню. Потым спын ўся рэзка павярнуўся. — Чаму яна мне скардз цца? Ты зноў так моцна на ёй ездз ў, хлопча? Пасланец зноў паклан ўся. — Прабачце, манах. Я вырашыў, што лепш прыехаць да наступлення ночы — як вы маглі чакаць майго вяртання. Я выехаў з Арлеана позна ўдзень, бо пасланец з Ав ньёна таксама прыбыў позна. Тым не менш, я па ў каня ля галоўнай брамы. А ў Арлеане яе карм л вельм рэдка.

— Зразумела. — Фестоно ляпнуў каня лейцам аб прывязны слуп. Друг манах падняў л хтар для лепшага асвятлення. Фестоно працягнуў: — Што да вашага спазнення, я спадзяюся, вы... далажыць мне на св танн . Трэба старанна прыбраць стайн .

— Зраблю гэта, браце.

Фестоно праверыў прывязаныя лейцы, рэзка пацягнуўшы каня за сабой, паляпаў яго па баку. Затым ён аслаб ў рамян скураной кальчужнай сумк зняў яе з каня, перш чым перадаць сумку другому манаху. «Вось твая кальчуга; пазыч мне свой л хтар». Яны памянчал ся рукамі . Фестоно адварнуўся падняў л хтар да высокага крука слупа.

— Ц вам яшчэ што-небудзь ад мяне спатрэб цца, манах? — спытаў пасланец.

— Так, — адказаў святар, напружваючыся спрабуючы заняцца л хтаром.

«У мяне ёсць!» — паскардз ўся друг манах. — «Што ты роб ш? Пачакай!»

Фестоно аз рнуўся ўбачыў салдата, як перак нуў праз плячо пошту выйшаў з стайн з торбай. Ён адказаў: «Мае загады не тычацца вас, святар, — гэта тольк паштовая карэспандэнцыя».

Фестоно яго збраяносец наз рал , як манах выбег з стайн пакл каў салдат: «Ад каго загад? Вярн це яго! Пачакайце!»

Фестоно пакл каў ганца вабным махам рук . Ён падняў капыты.

свайго каня, аглядаючы здароўе кожнага з х, шаптаў свайму збраяносцу: «Слухай мяне ўважл ва. У мяне ёсць для цябе яшчэ адно заданне. Чакаю, што ты сёння ўвечары схавашся ў стайн — на гарышчы. Не паказвайся вартавым. Ты пав нен адправ цца ў Ав ньён да св тання».

«Праўда, манах».

«Вы пав нны дастав ць Яго Святасц вельм важны л ст, як патрабуе ад яго неадкладнага адказу. Любой цаной вы пав нны заставацца ў яго каб неце, пакуль ён яго не прачытае. Раб це ўсё неабходнае, але сачыце за сва м месцам перад м. Вы разумееце мяне?»

— Так, манах, чаго б гэта н каштавала, з належнай павагай. — Малады чалавек злёгка паклан ўся.

«І я не чакаю, што вы вернецца без адказу, п сьмовага ц вуснага».

— Вельм добра, — сказаў Фестоно. — Я вярнуся ран цай чакаю, што вы будзеце гатовыя ехаць як мага хутчэй.

вечер. На гэты раз ты паедзеш на кан абата Вон га.

Пасланец усм хнуўся, ведаючы рэпутацыю жарабца.

— Тады дз , — святар махнуў рукой свайму збраяносцу, каб той падняўся на кроквы, а потым узяў л хтар пайшоў назад да паўночнай брамы абацтва.

Ноч цягнулася, амаль усе манах збраяносцы ў нтэрнаце абацтва ўжо пайшлі спаць. Аднак у пакоях Фестоно алейная лямпа асвятляла мудрагелсты стол, на якім ляжаў пергамент, адрасаваны Яго Святасц . Фестоно падп саўся, устав ў пяро ў чарн л цу высушыў чарн ла фенам. Ён прачытаў л ст, у якім падрабязна ап свал ся падзе з моманту прыбыцця Блаз ў Гард'ен. Мэта л ста была зразумелай: спытаць у Папы Кл мента, ці прызначыў ён кардынала з Ав ньёна на замену абату Вон гу. Ён прызнаўся Кл менту, што ба цца горшага: што людз па-за Саветам маглі даведацца пра снаванне «рэл кв », якую ахоўвае абацтва. Фестоно акуратна склаў л ст. Ён нагрэў нож над алейнай лямпай адрэзаў куток кавалка воску, перш чым запячатаць л ст расплаўленым камяком . Ён высушыў пячатку фенам.

Раптам алейная лямпа зам ргнула. Л ст у яго руках зам льгнуў. Халоднае паветра, здавалася, напоўніла пакой. Фестоно паглядзеў на шчыльна зачыненае акно. У ненатуральным холадна, ён кашлянуў ўбачыў бяспрэчны туман на сва м дыханні . Святар ускочыў з-за стала рэзка павярнуўся, шукаючы ў цёмных кутках свайго пакоя ... Яе.

Аднак у далёкім куце ён убачыў толькі стаячы с луэт. Ён адышоў убок, каб прамяні алейнай лямпы маглі к даць свае прамяні выяўляць цёмную постаць. Яго косці раставалі ; жах ахап ў яго, быццам рака палаючай смалы пацякла па м. Дух каменя стаяў перад м, цалкам голы, з бл сучым чорным вачыма, доўгім валасам ўсмешкай, якая глядзела на яго гнуткую душу. Святар ведаў Яе, як ведал Яе ўсе манах абацтва: пран зл вы Дэман распуснік стагоддзяў таму — к руючая Каралева Сукубаў злая матчыная крыніца ўс х гратэскных ф гур, што выстройвал ся ўздоўж тэрас абацкага сабора.

«Не!» Фестоно засунуў л ст за сп ну.

«Ну, сапраўды, святы чалавек. Х ба я не так табе спадабаўся?» — праспяваў Люцыфаэль хорам з тысячы жанчын.

«Прашу вас — разв тайцеся са мной».

— О, але я не магу, шаноўны сэр, — усм хнулася яна.

«Я аддаў сябе... Богу», — прамармытаў Фестоно. Як мног я манах абацтва, нават у Фестоно на вяршыні сабора была ўсталяваная ўласная крылатая статуя шмат гадоў таму.

«Ты гэта так называеш? Бог?» — саркастычна спытала яна ў яго, падыходзячы бл жэй.
«Ён — твой Гасподзь Кароль. Зн кай, Жанчына-Прыв д!»

Люцыфаэль спын лася перад м, заклала рук за сп ну давол на ўна
спытала: «Што гэта за л сток, як ты спрабуеш ад мяне схваць, Фестоно?»
Святар застыў, дрыжучы. «У мя Бога пак нь Яго святую зямлю».
Яна абв лася вакол яго, быццам ц кав лася схаваным л стом, Фестоно знайшоў
ён глядзеў на Яе поўныя грудз , што ззял ў святле л хтара.
— Яны вам падабаюцца, мой пане? Ц падабаюцца яны вам? — спытала яна
спакул вым шэптам , не падымаючы вачэй. Фестоно адвёў поз рк. — Зн кн ,
Д'ябальская Распусн ца, у мя ўсяго святога!

Яна ўстала спытала: «Зн кнуць? Ты п шаш л ст, як кл ча мяне, а потым жадаеш, каб
я зн кла?» Сарамл вая ўсмешка прабегла па яе вуснах, л ст цалкам успыхнуў полымем.
Ён адх снуў рук , папера паплыла на падлогу, ператварыўшыся ў квадрац к крохкага попелу.

«Ну, гэта было так непрыемна ц жахл ва?» — спытала яна, свабодна паклаўшы рук яму на плечы. Ён
вырваўся пабег да дзвярэй, але дзверы не адчын л ся. Ён стукнуў па х кулаком паспрабаваў
закрычаць, але яна махнула пальцам з чорным пазногцям , яго горла сц хла. Зноў ён застукаў у
дзверы, але па пако не разнеслася н гуку.

«Шмат гадоў прайшло з таго часу, як ты апошн раз паспрабаваў плоць — мяне. Нават цяпер я
ведаю пякучы боль у тва х сцёгнах; але я выратую цябе ад болю туг . Займ сваё месца на ложку,
але памятай, што я не буду ляжаць пад табой». Яна махнула рукой вярнула яму яго голас.

«Не буду!» — плюнуў ён, адыходзячы ў кут пам ж дзвярыма сцяной.
Яна лёгка перайшла пакой дапамагла яму выйсц з кута, падвёўшы яго
да ложка суцяшаючы яго шэптам: «Пазыч мне яшчэ раз сваё семя, святы
чалавек. Тольк тады я загадаю табе сысц ».

Фестоно адх л ўся, прыц снуўшыся сп ной да сцяны. Люцыфаэль зац снула яго
пам ж сталом ложкам. Яна нах л лася яму ў твар. «У цябе яшчэ ёсць дух, мой жвавы
святы чалавек. Х ба я не вартая ў тва х вачах?» Яна паправ ла зморшчыны на яго манты з рнула...
паглядзеў на яго з задаволеным выразам твару.

«Не буду. Больш н кол », — сказаў ён Ёй. У вузкай прасторы пам ж х тварам Фестоно
дакрануўся да лба тулава, н быта намаляваўшы крыж. Люцыфаэль адх л лася назад, яе
чорныя вочы бл шчэл . Яна схап ла святара пад падбародак. У Яе роце з'яв л ся разцы, падобныя
на сабачыя, кал яна загаварыла. «Маё цярпенне на зняс ленн . Я прашу твайго дазволу тольк з таго часу...»

у цябе ёсць намер даць гэта. Не блытайце гэта з выбарам — тольк годнасць я дазваляю сабе ты.”

«Але чаму ты працягваеш х раб ць? Яны ўсе мёртвыя — выстаўленыя на сонцы — ператварыліся ў камень».

Яна ўсміхнулася. «Тысячы памраюць, каб тысячы маглы жыць. Такая прырода Жыцця Смерць. Што ты ведаеш пра што-небудзь, акрамя пажадлівасці ваны?»

«Вашы гратэскі памерлі! Усе яны! Яны — тольк безжыццёвыя статуі на вяршыні сабора!»

Яна зірнула яму ў вочы. «Досыць пустых слоў, святы чалавек. Пазычыш мне сваё насенне ці не?»

«Вы будзеце судзіць перад...»

Яна перапыніла яго ўзмахам свайго чорнага пазногця зноў перахапіла яго голас. Ён з цяжкасцю павярнуўся, але не мог адарвацца ад Яе.

Яна нахмурылася на яго, прыжмурыўшы сабалены позірк. «Як хочаш. Спачатку мне ніколі не патрабавалася твая згода». Яна правяла пальцам па яго твары, каб дабрацца глыбока да яго свядомасці. Аднайчы святар застыў і задрыжаў; яго шырока расплюшчаныя, слязлівыя вочы маглы тольк назраць, як яго дрыготкая рука пацягнулася да запэцканага воскам ляза на сталі. «Сапраўды, мой дарагі святы чалавек, — Люцыфаэль купаўся ў жаху, — ты перададз мне тое, што маё. Вазьмі гэта; скарыстайся гэтым. Я — твой выгнаны вандроўны бог, як цяпер загадвае табой». Яна засмяялася, як многія жанчыны адначасова, яе голас паглыбляўся на актаву з кожным словам. «Ніколі не жыве дэман-бог-сабака-качэўнік так злы, як нават...»

Раптам Яе галава скрылася з трэскам, ператварыўшыся ў галаву гнілога шакала. Вакол Яе новай морды адсутняя ўчасткі скуры агалялі пашкодзаныя косці. З Яе галавы валіў прагорклы пах, сапсаваўшы паветра ў пакоі. Потым яна схавалася за яго плечы, нахілілася да вуха і прашаптала з уздыхам: «...як я». Фестоно назіраў, як яго рука падняла нож.

Люцыфаэль паглядзела яго па грудзях, адначасова схіліўшы галаву, як цікаўны сабака, калі дрыготкі клінок наблізіўся да святара.

«Спачывай душу, святы чалавек», — суцшыла яна яго задушлівым смуродам жывёльнага дыхання. «Каб я магла вызваліць цябе ад пякучага болю Чалавецтва».

Кнат лямпы выцягнуў апошні кроплі алею з амаль пустой пасудзіны; яе полымя хаатычна падскоквала, быццам знішчанае ў нейкім лютым агністым танцы, спрабуючы вырвацца на няўмольную ахнаючую цемру і захаваць сваё жыццё.

За межамі спальні абацтва паўсмысленыя двары і водзіны салдат не бачылі слабага пульсуючага святла, якое выходзіла з вузкага акна пакоя святара. Ніхто

убачыў згасаючае ззянне ўсё больш чарнеючы пакой. Н водз н манах не прачнуўся ад м рнага сну.
Час павярнуўся, ноч павольна згасала.

~*~

Перад св таннем пран зл выя жаласныя крык ўскалыхнул спальню,
ўсё большая група салдат манахаў з сонным вачыма к нулася
па кал доры да пакояў Фестоно . Яны ўварвал ся ў яго келлю
выяв л , што яго пакой быў у беспарадку: перакуленая мэбля, разб тыя
асаб стыя рэчы, а падлога мэбля был пакрытыя парваным пергаментам,
як выпаў снег. Не сотн кавалкаў пергаменту прымус л манахаў уцячы з
пакоя гэтак жа паспешл ва, як яны ў яго ўвайшл . І не беспарадак у
пако прымус ў ашаломленых салдат падаць назад . Сцены падлога
был так забрызганя крывёю, што ў памяшканн стаяў рэзк пах жалеза.

Перад м ў далн м куце пакоя сядзеў рыдаючы Фестоно, побач з перакуленым ложкам.
ложак, трымаючы на каленях у халаце малаток, забрызганя згусткам крыв .
Другая рука, якая была без жыцця, ляжала распятая на ложку, а з апухлай
далон тырчала лязо. Святар, убачыўшы натоўп ля дзвярэй, упаў на кален
пачаў глыбей стукаць лязом па далон ложку, выкрыкваючы ўрыўк з П сання Ісуса...
Распяцце. Пот сцякаў з яго лба, а цьмяны поз рк бялк вачэй кац л ся па пако , як
распыв сты поз рк шалёнага сабак . Салдаты к нул ся, каб схап ць яго руку з малатком,
ён раздушыў твар аднаму з х, перш чым яны паспел выратаваць святара ад яго самога.
Прыц снуты задыханы, Фестоно звал ўся, салдаты вызвал л яго распятую руку.

На жаль, Фестоно памёр у той жа дзень; тольк пасля яго смерц — падчас падрыхтоўк да
пахавання — некальк ягоных братоў-манахаў даведал ся, што ён выкарыстоўваў лязо не тольк для...

рука. Ім здавалася, што святар, у стане вар'яцтва, кастрыраваў сябе; аднак
наступны дбайны асаб сты вобшук яго пакояў н чога не даў.
Выяв ўшы гэта, Блаз загадаў тым манахам, як я даведал ся пра самакалечанне, застава
маўчаць сцерц вар'яцтва Фестоно з падлог сцен, перш чым запячатаць вечка нябожчыка манаха
пакой у спальн на нявызначаны тэрм н. І так м чынам, загорнуты ў ткан ну брат Фестоно стаў
чарговым жыхаром цудоўнай добра ўпрыгожанай катакомбнай крыпты, кал сыц прызначанай для
нябожчыка абата Вон га; , на шчасце для Блаз , гэтая жудасная адцягненне ўваг манахаў, як я там
жыл , добра паслужыла адцягненню ўваг ад больш змрочнай мэты, якую ён усё яшчэ меў на ўвазе.

[Канец раздзела 5]

Гэты лтаратурны твор быў створаны выключна прысвячоны

Эдгар Алан По (1809—1849)

— Няхай яго спадчына жыве ў кожным з нас —

~[GothicNovel.Org](https://www.gothicnovel.org)~